

# Friidom

Nr. 9.

LANDSUTGAVE

1. årg.

## Revolusjonens röst

Gi mig de rene og ranke,  
de faste og sterke menn,  
de som har tålmod og vilje  
og aldri i livet går hen  
og selger min store tanke,  
men kjemper til døden for den.

Gi mig de brennende hjerter,  
som aldri gir tapt for tvil,  
som aldri kan kues av mismot  
og trues av sorger til hvil,  
men, moter hver seier, hvert ned-  
erlag  
med det samme usårlige smil.

Ja, gi mig de beste blandt dere,  
og jeg skal gi dere alt.

Ingen kan vite for seieren er min  
hvor meget det virkelig gjaldt!  
Kan nende det gjelder å redde vår jord.  
De beste blandt dere er kalt.

Rudolf Nilsen.

## ARBEIDERNE OG NYRDNINGEN.

Kampen for Norges frihet gjel-  
der alle samfundslag. Alle står vi  
i sluttet ring til vern om hevd-  
vundne frihetsidealer. - I en slik  
til skal en være varsom med å frem-  
heve og gi enkeltes innsats et høy-  
ere verd enn andre.

Likevel er det et lag av be-  
folkningen som fortjener å bli for-  
støtt og gitt honnor for sin faste  
og rakryggede holdning. Dette ikke  
til forkleinelse av de øvrige sam-  
fundslag, men fordi denne del un-  
fatter størstedelen av folket og  
fordi denne samfundsgruppe hadde  
minst å stå imot med - åndelig-  
som materielt når det gjaldt na-  
zismens stormløppropaganda.

Fra NS ble overgitt makten  
her i landet har propagandaaen tatt  
særlig sikte på et samfundslag. -  
Den norske arbeider skulle vinnes  
for de nye ideer. Det ble gitt løf-  
ter og forsikringer. Da slike ting  
ikke nyttet, gikk man over til and-  
re midler, trusler avskjedigelser og  
arrestasjoner. Tillitsmennene i  
forskjellige fagforbund har sittet  
inne og endel sitter ennå.

Det ser ut til at alle disse

ting har virket mot sin hensikt  
Arbeiderne vil ikke akseptere  
nyrdningen, for de vet hva det  
inneberer. De setter ikke noen  
pris på et førerkap av Quislin  
og hans drabanter. Den frihet og  
de rettigheter som den norske ar-  
beider hadde kjempet seg frem t  
- det gjelder såvel kulturelt  
som økonomisk - synes å bære ri-  
ke frukter. En lenkebunnet arbe-  
derklasse uten samskjensle og sel-  
hevioldsstrang ville være et le-  
bytte for nazismen og dens pro-  
pagandemaskineri.

Vi kjenner fra Tyskland og  
Italia til hvorledes arbeiderne  
ved et sterkt propagandapress  
og andre midler ble tvunget i  
kne. Som regel skortet det på  
sammhold, organisasjonene etc.  
splittet og uten vesentlig makt.

Det at selve landets arbe-  
derbefolkning står fast betyr  
meget. Med størsteparten av be-  
folkningen mot seg ville selv de  
skarpeste intellektuelle ikke  
kunne gjøre stort.

Det lover godt at den nor-  
ske arbeider står side ved side

med de andre samfunnslag i kampen for å gjenvinne frihet og sjølstende. Alle må beundre at de som har hatt det vanskeligst, idag ikke viker unda for de tyngste løft og offer om det gjelder.

Den norske arbeiders innsats skal ha en verdig plass når historien om Norges frihetskamp skal skrives.

## Dagens Sitat

I Aftenpostens kronikk den 25-11-1938. skriver C. W. Subanson:

- En tysker har ofte vanskelig for å ta en uvant situasjon på en selvfølgelig og naturlig måte, slik som f. eks. en engelskmann eller fransmann. Han føler sig usikker, og prøver gjerne å dekke over det ved en brysk og skråsikker opptreden som virker støtende. Av frykt for å ikke gjøre det riktige, gjør han det galst mulige. -



Under de bevegede dager i 1905 telegraferte Car. Michol- sen til B. B.: -Nu gjelder det å holde sammen. Bjørnson svarte: - Nu gjelder det å holde kjeft. -

Vi minner leserne om disse ordene. Send avisa videre så snart den er lest. Men ti stille med hvorfra den kom.

Den svindelpropaganda som drives under slagordet: "Korstoget mot bolsjevismen", avsløres av nazistene selv. Således skriver NS-organisasjonens offisielle organ i siste nummer for juli (Das Schwarze Korps): Det er fullkomment feilaktig å tro at Tyskland kjemper i Russland i den hensikt å befri Europa fra bolsjevismen. Det

tyske folk har aldri vært tvunget til å sette et korstog igang mot bolsjevismen, og det hadde ikke lyst til å ofre tusenvis av Tysklands beste unge menn for å redde andre folk fra barbariet. ---

og fortsetter: --- Vi kjemper ikke for å redde sivilisasjonen eller demokratiet, men bare for å redde Tyskland! ---

## NS-NYTT

Per Sandberg, ket. Sandbergs berymtede sønn, har vi tidligere omtalt i vår Korruptjons-spalte. Han har nå meldt seg inn i Hirden. I egenskap av hirdmann fikk han pålegg om å melde seg til Legionen. Dette var Per Sandberg mindre lysten på. Han skaffet seg en legeattest og ligger nu på Ulevål sykehus.

Porsgrunns-hirden gjorde natt til 23. avg. regulert innbrudd for å rå fatt på de våpen som byens politi oppbevarer. Det var sveltfører Ørnulf Skaugen som ledet aksjonen. Da politiet kort tid i forveien hadde flyttet våpenlageret til et sikrere sted, ble utbyttet magert.

Professor Klaus Hansen har hatt et flere ukers rekreasjonsopphold på Gaustad Høyfjellshotell etter et nervesammenbrudd. Hotellets ca. 250 gjester frøs ham fullstendig ut. Hans stjerne synes nu forevrig å være dalende også blandt nazistene. Således omtaler nazisttidsskriftet Ragnarokk ham meget spydig som ridderen av det tunge vann!

Per Dahlen, regimentsfører i Telemark, har sonet en lom for underslag. Han var i sin tid støvsugeragent og kom da i skade for å stikke litt for meget i sin egen lomme. Da Per Dahlen slapp ut, melte han seg straks som frivillig til forrige finlandskrig. Her var han helt ubrukelig. Etter hjemkomsten begynte han sin eventyrlige karriere som hirdmann.

Harre Grenli, har vi i et tidligere nummer omtalt på grunn av hans enestående turhet. Fra Holmestrand har vi fått melding

om at Grønli er valgt til formann i finansutvalget. Ordfører Borg spurte forslagsstilleren om Grønli egentlig hadde nogen forutsetninger til dette. E. I., var svaret, men han kan trenge å lære. Ved denne anbefaling ble Grønli valgt. For å belyse hans kvalifikasjoner nevner vi at han høsten 1940 strøk i kalkulasjon til prøve for mesterbrev med karakteren 5 -seks-.

NS-jernbanemannen Flatås fra Innherred ble arrestert under krigen i fjor. Han har nu fått oppreisning idet han ble utnevnt til stasjonsmester ved Skansen. Den dag han skulle tiltre, møtte han ikke. Det viste seg at Flatås var arrestert for sedelighetsforbrytelse. Ved husundersøkelse ble det funnet en masse gjenstander som var stjålet fra Wehrmacht!

## Rottenskap

I aug. reiste 25 mann fra Statspoliti til Sverige med pass for å drive spionasje blandt norske flyktinger derborte.

Følgende politifolk driver spionasje og angiveri: politiovertjent Aksel Våge, overkonstablene T. Bakkerud og P. Kruke, konstablene nr. 126 J. Mold, 269 P. Federssen, 333 A. Furuseth, 494 A. Halsene, 802 J. Nordanger, 857 H. Lorentsen, 910 C. Johnsen, 945 F. Sunne, 1364 G. Ruud, 1411 W. Borgersen, 1017 A. Hansen, 343 M. Dale.

Dessuten følgende sivile: Finn Kaas, Oddvar Klempe, O. Aafnor, Reidar Kolberg, Ola Kaasa.

Disse tarvelige mennesker har en judasgasje på 200kr. mid. pluss 25 kr. for hver angivelse.

Den beryktede angiver Holm-Nielsen, har i lengere tid vært spottløst forsvunnet, meldes det fra Bergen. Fra politihold nevdes at bergenserne rett og slett har lynsjet ham. Men vittige hoder påstår at han er arrestert av tyskerne fordi han i sin regning til dem hadde oppført for mange angivelser! Vi vil komme tilbake til Holm-Nielsens forevinner i neste nummer når vi har fått bedre opplysninger fra Bergen.

## Det daglige brød.

Matsituasjonen nærmer seg nu det katastrofale og folk ser med gru vinteren i møte.

Rasjonene er meget knappe. Vi minner bare om at brødrasjonen svarer til seks brødstykker pr. dag. Dertil kommer at de varene som ikke er rasjonert nesten er forsvunnet fra markedet. Kjøtt, egg og melk er ikke å oppdrive i byene. Og selv bær, grønnsaker og poteter som folk hadde satt sin lit til, har det vært meget vanskelig å få fatt på.

Tyskerne tar alt. Systematisk sentraliserer de all vår matproduksjon for derved lettere i stillhet å kunne ta det de trenger. Således har de krevet bestemmelsen om "berlagene". Folgen er at mens det i år har vært mengder av multer når intet fram til publikum, for bare å nevne et enkelt eksempel, for å få fatt på årets korn, har tyskerne bestemt at de lokale bygdemøllene ikke skal male i år. Kornet skal gå til de større møllene (f. eks. Sjølsen Valsmølle, Oslo), og så vet jo en hver hvor det blir av.

Tyskerne har bl. a. matlager under gårdsplassen til Pellerins Fabrikker i Oslo. Den 20. aug. fantes her lagret: 150 tonn ost, 130 tonn pølse og flere hundre tonn smør.

Nazisten, skibereider Stener-sen holdt forleden innvielseslag i sin nye luksusvilla i Ullernåsen ved Oslo. Tilstede var bl. a. Quisling og Hagelin samt 20 tyske offiserer. Serveringen var utmerket. Det var f. eks. rekvirert 20 liter kremfløte. -----

## Legefronten.

NS har nu gått i gang med et nytt forsøk på å tvinge våre leger til å gåta "den nye tid".

Som bekjent har over 2000 leger av de 2339 medlemmer av Legeforeningen meldt seg ut etter at de fikk kommisarisk formann.

Ved nyansettelser får nu de instilte beskjed fra NSPOT om at

deres ansøking vil bli betraktet som annullert dersom de ikke melder seg inn i Lægeforeningen.

Vi håber at legene klarer å holde sin utmeldelseslinje slik at nazistenes aksjon løper ut i sanden.

Frosekter Wagner er blitt kontorsjef i Lægeforeningen med 20,000 i året. Det var den samme Wagner som var årsak til universitetskrisen i vinter.

Sjur Bøyum, velkjent brutal og vrang psykopat, er ansatt som distriktslege i Beiarn. En hel rekke eldre, dyktige folk ble forbigått.

Sylou-Creutz, som av musikkprogramsjefen, er blitt distriktslege i Meløy. Han er kandidat fra 1940. Også dette var en grov forbigåelse.



Det hersker ennå uklarhet om hva som har hendt i forhandlingene mellom Landsorganisasjonen og tyskerne i den senere tid. Vi gir derfor et kort resymé over hva som er skjedd.

Landsorganisasjonens henvendelse til Reichskommissariatet den 30. juni inneholdt følgende krav: løsning av lønsspørsmålet, frihet i organisasjonens virksomhet, unnlattelse av politisk press, frigivelse av de arresterte tillitsmenn og rett for disse til å tre inn i sine stillinger igjen.

Det tok lang tid å få svar på denne henvendelse. Først måtte forbundene hver for seg sende inn tilslutning til kravene, og organisasjonens måtte nekte å ha noe med det nye Forenings-direktoratet å gjøre.

I slutten av juli sendte sekretariatet en purringsskrivelse hvori man forlangte klare svar på de stilte spørsmål. Den 30. juli ble Jens Tangen og adv. Viggo Hansteen innkalt til dr. Kasper;

og derfra til Reichskommissar Terboven. Han beklaget skrivet av 30. juni og sa at denslags ting burde man ikke skrive om, da brever har så lett for å falle i urette hender! Terboven uttalte videre at han ikke vilde finne at Direktoratet for Fagforenings-spørsmål ble oversett av Landsorganisasjonen. Det var nemlig opprettet av ham personlig. Han gjorde oppmerksom på at lønnsøking ville ikke bli gitt uten gjennomforhandling Direktoratet. Forøvrig hadde han liten tro på effektiviteten i lønnsstillegg fordi det bare ville føre til ytterligere heving av prisene og ny senkning av pengenes kjøpekraft.

Dagen etter, torsdag 31. juli ble de arresterte tillitsmenn, Ludv. Buland, Torbjørn Henriksen, Karvestad, og Røyne sluppet ut. Samtidig ble også de andre som ble arrestert i forbindelse med brevet til Terboven den 15. mai, sluppet ut.

Det er blitt gitt løfte om at arbeidslønningene skal heves. Forhandlinger har vært ført og føres fremdeles med Direktoratet. De nærmeste dagene vil vise om det ligger noen alvorlig vilje bak disse forhandlinger. Vi må ikke få komedien fra ifjor opp igjen. Arbeiderne lar seg ikke avspise med de foreldede "tilbud" om en heving bare av de laveste lønninger.

Man må ikke bli optemisk av den foreløbige seir som er vunnet. Det viktigste krav står tilbake: sikring av den indre organisasjonsmessige frihet. I dette spørsmål må ikke arbeiderne fire!

Nå mere enn noensinne gjelder det å følge utviklingen med den største aktpågivenhet. Ingen overrumpling må finne sted.

En indre okkupasjon må ikke finne sted!

Kommisæren i Telefon- og Telegraf er fjernet av Kst. Hagelin etter ordre fra tyskerne.

Den kjente fagforeningsmann Johan Ring, i Lokomotivmannsforbundet ble arrestert i begynnelsen av august. Også hans kone ble tatt av politiet samtidig. De er nå sluppet ut av fengslet.

Flere av Oslos største skofabriker bl. andre Den norske Skofabrikk og Standard har sagt opp halvparten av sine arbeidere.

## Siden sist

I Holmestrand er 190 av byens 1300 innbyggere ilagt bøter, p.g. a.demonstrasjonen utenfor fengslet.

"Dagningen" for 16. juli inneholdt følgende notis: - ADVARSEL. Lensmannen i Ringsaker avetterer at den tyske forsvarsmakt oppfatter den stadig omseggripende V-nilsen som en fornærmelse og at denne uskikken vil bli møtt med passende forholdsregler -

Hylledesdiktet til Quisling som sto i "Fritt Folk" den 18. juli, var et direkte plagiat av det nest siste diktet i Edin Holmes mesterlige bok "Mannen fra Tarsus".

Alle landets prester har fått en forespørsel om de er villige til å tale i Kringkastingen. Det blir gjort oppmerksom på at svaret vil få innflytelse på senere embedsutnevnelser.

Vår korrespondent i London meddeler at Sleipners berømte sjef, kaptein Ullring, er blitt adlet og utnevnt til sjef for et av de største slagskip i den engelske marine.

Tyskerne har nå opprettet et hjem for kvinner som er blitt be-svangret av tyske soldater, på Hurdal Verk. I slutten av august hadde hjemmet 43 pasienter. De undervises i tysk.

To politiske fanger, Mads Wiel og Lars Meyer Dahl, som var innlagt på Ulevål, undslapp fra sitt fangenskap for kort tid siden. De to nazist-pleierskene som var satt til å passe dem er arrestert. Etter de meldingene som vi har fått be-finner de rømte fangene seg vel utenfor landets grenser.

Det er godt kjent at naziinstitusjoner og firmer har ytterst vanskelig for å få folk som er

kvalifiserte. Et bevis på hvordan stillingen er i så måte, danner en anonym annonse i Aftenposten den 10. juli. Gjennom annonsen søkes økonomdirektør til "støt-re-institusjon i Oslo". Denne institusjon var - Norsk Rikskringkasting - i For og mulig å få noen til å bite på, måtte kringkastingen altså avertere under "bil-let merket", sikkert i riktig forståelse av at den ville bli skyld som pesten, hvis den satte sitt navn under.

I den tyske krigsmakt er det opplyst et større underslag. Det er arrestert en rekke offiserer knyttet til den tyske innkjøpsavdeling. Således er flere arrestasjoner foretatt på Jessheim. Blandt disse er to skutt.

Nyordningen holdt sitt inn-tog i Porsgrunn den 4. august. Den dagen ble rådmann Kjelseth av-satt og erstattet med NS-medlem filialbestyrer Egil Haukelid. De første dagene deretter ble følgende satt på gaten: bestyreren av arbeidskontoret, I. Andersen og kontorist Ernst W. Lund. Den sistnevnte hadde dagen før fått beskjed fra NS-personalkontor at man var godtatt til stillingen, men den nye rådmannen ignorerte personalkontorets avgjørelse. Saken vakte en pinlig oppsikt av den grunn at det var NS-ordføreren, jaktereder Niels Halvorsen.

Av de hundreder som har søkt om jakttillatelse er hittil bare en innvilget, nemlig kjøbmann R.O. Helgesen. Han er selvsagt medlem av NS. Lignende forhold gjør seg gjellene ikke bare i Porsgrunn.

Natten til den 20. juli ble gatene i Hamar bemalt med "Leve Kungen". Selv talestolen som Klevenberg holdt sitt foredrag fra neste dag, var rikt nokk. I all hast ble det igangsatt vasking uten nevneverdig resultat.

Det var overveldende godt fremtøyd ved møtets åpning, men da Klevenberg besteg talestolen, strømmet folk vekk. Det sto igjen 13 mennesker. Av disse gikk 8 sin vei før foredraget var ferdig.

Fra Hamar meldes det at

samtlig politifolk har sagt opp sine stillinger. Det skal nu tilsettes helt nytt personell.

Direktør Alf B. Bryn ble arestert på sitt lanested på Tjølling i begynnelsen av august. Dette skjedde på grunn av hans uredde opptreden da hans navn ble misbrukt til Finlandsoppet.

"Kulturdepartementet" har supplert sin tidligere liste over beslaglagte bøker med en ny liste. Denne omfatter 194 bøker samt tre nordiske forlag. Av norske forfattere som nu er forbudt nevner vi: Ronald Fangen, Nordahl Grieg, Arnulf Øverland, Aksel Sandemose, Ingeborg Refling Hagen og Niels Chr. Bragger. Nobelprisvinneren Sigrid Undset er tidligere kommet på svartelisten. --- De svenske forfattere Pär Lagerquist og Alf Ahlberg er også forbudt.

Jonas Lie holdt i sommer foredrag på Lillehammer. Som vanlig hadde han ikke noen suksess med sine tilhørere, men festen etterpå var svært vellykket for herr Lies velkommende. Et 6 neste morgen ble Jonas Lie sett sittende drivende full på dampskipsbryggen, sammen med Lillehammers NS-ordførere Wiiting og en annen lokal NS-gangster ved navn Olsen.

Lønnsrådmann Iversens etterfølger i Oslo er den 21 år gamle hirdmann Sverre Pettersen. Denne jyppling som aldri har vært borte i noe kommunalt virke og som neppe har gjort et skikkelig arbeide i hele sitt liv, er nå betrudd stillingen som lønnsjef for ca. 14.000 arbeidere og funksjonærer.

Det fortelles at han den første dagen måtte settes inn i sva vergeråd og en tariff var:

## Et brev

Følgende brev er sendt til Handelsdepartementet Liseaskenter fra torgdirektøren i Oslo

- Vellagte valutaansøking gjelder penger til dekning av løse deler til slakterusets skrapmaskin for griseslakting. Disse deler er så slitt at de må uskiftes, hvis

man ikke skal risikere at maskinen stopper. Slaktenuset er av staten stillet til disposisjon for Wehrmacht og der slaktes for tiden utlukkende for tyskerne. Saken bes avgjort straks da maskinen er uunnverlig og derfor tiden er usedvanlig stor tilførsel av slakting som må gjøres unna fordi der stadig kommer nye tilførsler så anlegget er overbelastet. - Undertegnet:

L.Jersin, kst.

## VET DE

- at det ifølge Stockholmstidningen er opprettet en spesiell leir for norske jøder i Nord-Norge.

- at NS-medlemmer i kystdistriktene får lov til å beholde sine radioapparater.

- at det har vært opptøyer i Gravdal ved Bergen. Flere tyske soldater ble såret.

- at Porsgrunn Margarinfabrikk, Lar arinfabrikk Finn, Moss, Maa-rud Margarinfabrikk og A/S Kjøkkenforsyningen, Oslo, eies av nazister og skal boikottes.

- at det er kinostreik i Porsgrunn da kinobestyrer Jonas Bjåland er erstattet av skinnhandler Haatveit fra Skien.

- at raastatuen i Drammen er revet ned av tyskerne.

- at ca. 100 mann blant politiet har meldt seg utav NS i Oslo.

- at kommandanten og hans nestkommanderende på Drag i Tvedfjord har skutt seg.

- at Norges Statsbaners forsyning av aksel og sylinderekke rekker bare året ut.

- at John Olsen i fiskerlaget er løslatt etter påtrykk fra fiskerne selv.

### RETTSLSI:

Side 5 spalte 2 er følgende linje falt ut til slutt i notisen, yordningen holdt - , - som like før hadde ansatt lual. -